СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. Ч. 109. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 12. мая, 1926. VOL. XXXIV. No. 109. Jersey City, N. J., Wednesday, May 12, 1926. THREE CENTS

ЗМІНА ПОЧТОВИХ ОПЛАТ ПЕРЕД КОНГРЕСОМ

ВАШИНГТОН, 10. мая. — Спеціяльний комітет обох палат для почтових справ предложив конгресови звіт зі свого розсліду над почтовими оплатами, в якому комітет пропонує деякі зміни дотеперішних оплат.

Після сього рапорту, який підписала значна більшість комітету, оплату за почтові картки требаби наново знижити до 1 цента; знижити оплату за пересилки другої кляси, себто газети; та завести виснилку листів за посліплатою.

Сим самим проект проминув найважнійшу з торговельного боку пересилку великих річий. Зрештою навіть сей проект ледво чи буде могти ввійти в життя перед 1927 роком.

СТРАЙК РОБІТНИКІВ ОБУВИ.

НЮ ЙОРК, 10. мая. — Нині вийшли на страйк робітники 30 великих місцевих фабрик обуви. На страйк вийшло коло 7 тисяч робітників. Зарядила страйк юнія сих робітників, щоби добитися признання юнії та привернення відправлених робітників.

КОНГРЕС ВИТАЄ ВЧИНОК БЕРДА.

ВАШИНГТОН, 10. мая. — В обох палатах конгресу подано урядово вістку про те, що американський летун Берд дістався на північний бігун. За кождим разом саля нарад через довгий час займалися лишень сею подією. Палата послів уже стала думати над тим, яке відзначення дати би подвижникови.

АЙРИШІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НОВОГО ІМІГРАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ.

ВАШИНГТОН, 10. мая. — Ціла айриська іміграція підняла згідний протест проти проекту заведення нового іміграційного закона, після котрого нові імігранти до Злучених Держав малобися допускати не на основі іміграції з року 1890, але на основі іміграції з року 1790.

Айриші кажуть, що сей проект спеціяльно придумано на те, щоби обнижити іміграцію з властивої Ірляндії, а зате пустити імігрантів з Олстера й Англії. Обчисляють, що колиб сей проект став законом, то дотеперішна квота вільної Ірляндії зійшлаби з 29 тисяч на 8 тисяч у рік.

ПРИСУД СМЕРТИ НА РАДІОВОГО РОЗБИШАКУ.

НЮ ЙОРК, 10. мая. — Стейтовий суд, у котрому кілька днів тому признано винуватим убийства першого степеня так званого радіового опришка Павла Гилтона, нині засудив обжалованого на страчення при помочи електрики. Страчення має відбутися в тижни, почінаючімся днем 20. червня.

КАТАСТРОФА НА ПІДЗЕМНІЙ ЗЕЛІЗНИЦІ.

НЮ ЙОРК, 10. мая. — Їдучий на північ поїзд підземної зелізниці наїхав на стації на 180-ій вулиці на ряд порожних возів, стоячих на торах. При зударенню 11 осіб віднесло тяжкі покалічення. Моторовий, котрий мав бути недосвідчений та завинив своєю неввагою, втік сейчас зі служби, але поліція його зараз найшла.

ШКІЛЬНІ ДІТИ ОПРИШКАМИ.

НЮ ЙОРК, 10. мая. — Двох хлопців напало на пекарський склеп пані Амелії Роч та з револьвером у руці примусили властительку віддати собі всю готівку, яку вона мала в касі, разом коло 16 долярів. Коли хлопці вийшли з крамниці, властителька заалярмувала поліцію, яка зловила обох. Один з них має літ 14, другий 12. Оба є синами італійських імігрантів.

В ЧАСИ ПРОГИБІЦІЇ.

ГЕКЕНСЕК, Ню Джерзі, 10. мая. — Заряд висшої школи в сьому місті прогнав зі школи 16-літнього її ученика Джорджа Винтерса за те, що він прийшов до школи в пяному стані. Заряд підозріває за піяньство також других учеників. Прогнаний студент признався, що він дістав горівки в салуні, котрий продавав горівку зовсім отверто. Заряд школи й родичі домагаються від уряду слідства над сею справою.

САМОВБИВСТВО ВБИЙНИКА.

СЕЙЛЕМ, Орегон, 10. мая. — В місцевій стейтовій вязниці повісився нині Том Морей, який незадовго мав заплатити кару смерти за участь в утечі з вязниці, підчас якої втікачі вбили двох вязничних сторожів. Морей лишив записку, в якій каже, що два його товариші, які були з ним суджені й засуджені яко його спільники, зовсім не винуваті.

СМЕРТЬ ДИТИНИ В КЕРНИЦІ.

БЕНТОН, ГАРБОР, Мишиген, 10. мая. — В керницю на фармі фармера Картера впав 14-місячний хлопець фармера. Через кілька годин родичі й сусіди надармо шукали дитини. Коли його найшли, хлопчина висів у керниці, завішений за одіж до оцембровання. Висів він так глибоко, що пожарним гаками його витягнути не було можна. Сусіди тоді впали на думку обкопати керницю довкола і в сей спосіб дістатися до хлопця. Через се, одначе, керниця почала всуватися так, що як копачі дістались до дитини, дитина вже задушилася через недостачу воздуха.

НА ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ

жде Рідна Школа в краю і кличе: „Велика Українська Громадо! В свято Відродження природи не забудь Народе про своє Відродження, не забудь про Рідну Школу".

Не забуваймо і на інвалідів, що потерпіли за українську справу і на політичних вязнів, що терплять далі і мучаться в польських тюрмах.

Всім ім вишлім Великодну Писанку, а свої жертви посилаймо через:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ПОЖЕЖА ВІЙСЬКОВИХ СКЛАДІВ.

Перед кількома днями з невідомих причин повстав огонь у військових магазинах польських в Пінську. По причині сильного вітру, не можна було ніяким чином припинити огня так, що оба великі будинки ляглипопелом. Шкода заподіяна огнем виносить біля пів міліона золотих. Одні припускають, що огонь повстав від іскри з льокомобілі — другі догадуються, що огонь підложила невідома рука.

БІЛОРУСЬКИЙ КНИЖНИЙ РУХ.

В минулім році видало білоруське видавництво 141 книжок. 1,579,000 примірників загального накладу всіх видавництв. 1,432 тисяч випало на білоруську мову, 63 тисяч на жидівську, 31 тис. на польську, 53 тис. на російську, 121,000 примірників входить на географічні карти, табелі та афіші. У державнім видавництві виходить два білоруські журнали; місячник „Полимя" на 12 аркушах друку і літературний двомісячник „Маланд̆як".

ГАРНИЙ „ПОСЕРЕДНИК".

Гарного „посередника" мало старосто в Дрогобичі. Був ним урядник бюра посередництва праці, Вонсович, котрий обікрав се бюро на 33 тисячі золотих. Але крадіж вийшла на верх і його арештовано. Тепер грає Вонсович варята і хоче мабуть в сей спосіб викрутитися від кари. Се йому в части вдається, бо вже тепер польські насописи пишуть, що з огляду на божевілля Вонсович не може відповідати за свої вчинки.

ПЕРЕЗВАННЯ КАТЕРИНОСЛАВА.

Незаможники Катеринославщини поробили заходи перед урядовими чинниками в справі перемінни назви міста Катеринослава на Червонопетрівське на честь голови ВУЦВК-ту, Петровського. Належить замітити, що Катеринослав був перезваний за часів української влади на Січеслав.

УСТАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ.

Незабаром має відбутися засідання спеціяльної комісії при Українській Академії Наук у Києві, яка має виробити правила українського правопису. В літку проект правописних правил має бути внесений до Раднаркому для остаточного затвердження.

НАЙБІЛЬШИЙ ЧОЛОВІК НА СВІТІ.

Лію-Ю-Шінг, китайський велликан, що має 2.60 метри висоти найвищий чоловік на світі вибрався в подорож з Шангаю до Сан Франціско, де відграватиме якусь ролю в кінематографічних знимках. Цей великан був давніще сторожем цісарських палат в Пекіні.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ КОБЗАРІВ.

Осідком капелі Київ. В минулому році відбула концертову подорож по Правобережному і Донецькому басейні. Відвідала 70 місцевостей і дала 192 концерти. В них взяло участь 62 тисячі слухачів. У програмі капелі є 14 революційних і соціяльно-побутових пісень, а инших 43. В пляні має капеля організацію майстерні кобз, кобзарської школи, виготовлювання репертуару, етнографічну та науково-дослідну працю. Капеля має величезне поводження серед населення.

МІСТО ЗАПАДАЄТЬСЯ ПІД ЗЕМЛЮ.

Мале місточко Ельсніц, що лежить в горах в Саксонії і має 20 тисячів мешканців, западається поволи в землю. Людність місточка живе в безнастанній обаві, що разом з містом знайде гріб в глибині землі.

ЖІНОЧА ПОЛІЦІЯ В БЕРЛІНІ.

З Берліну повідомляють, що там зорганізовано бригаду жіночої поліції, що має опікуватися на зелізничих стаціях молодими подорожуючими дівчатами. Поліція та має однострої, але не має оружия, тільки свиставки.

ВЕЛИЧАВЕ ВІЧЕ ЛЬВІВСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

В неділю, 11. м. м. український Львів пережив гарні хвилі небувалого національного підйому. Народня організація міста Львова склікала на 5. годину пополудни до великої салі „Народнього Дому" львівських громадян на віче. На зазив національної організації зібралися тисячні маси, щільно заповнюючи салю, галерію і всі переходи.

Віче відкрив коротною промовою голова львівської організації п. І. Ліщинський. До президії вибрано д-ра О. Марітчака головою, панів Олексина, електромонтера і Гаврилова, безробітного залізничника, заступниками голови, а ред. Василя Мудрого секретарем. Програмову промову виголосив голова Українського Демократичного Обєднання д-р Дм. Левицький. Про мету і завдання політичної організації говорив головний секр. Обєднання п. Володимир Целевич.

Вже в часі промови голови від часу до часу відзивалися голоси з групи комуністів і комунізуючих тзв. народовольців (комунізуючих москвофілів), які в інтернаціональнім складі (Українці, а в більшости Поляки й Жиди) під проводом послів Приступи і Пащука намагалися розбити віче. Одначе постава величезної більшости присутніх погамувала їх передчасний розмах.

В дискусії забирали голос пп. Сенюта, І. Ліщинський, проф. А. Березовський і А. Добрянський. По ньому мав прийти комуністичний посол Приступа. Одначе вічевики, памятаючи його польську промову до українських робітників і селян у Стрию, не допустили його до голосу, і серед співів „Ще не вмерла", „Не пора" „Ой та зажурились Стрільці Січові" виперли гуртки комуністично-жидівсько-польських інтернаціоналістів із салі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ШУКАЮТЬ СПОСОБУ, ЩОБИ ЗАКІНЧИТИ ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 10. мая. — Ні правительство ані юнія не уступають з своїх становищ і не пертрактують між собою. Зате ведуться неформальні переговори з обома сторонами з боку впливових третих осіб.

Надіються, що знайдеся така формула, яку прийме уряд і юнія і страйк скінчиться в короткім часі.

Юнія не покликує „другої" ані „третої" лінії дефензиви, правительство знова не покликує міліона безробітних, що одержували державну підмогу і які повинні на думку правительства тепер йому повинуватися.

ВІТОС СТАВ ЗНОВА ПРЕМІЄРОМ.

ВАРШАВА, 10. мая. — Коли провалився граф Скшиньскі, пробував Грабскі сформувати новий кабінет міністрів. Це йому одначе не вдалося.

Сформував його допера Вітос. В новім кабінеті засідає далі славний ворог українства Станислав Грабскі, як міністер освіти.

В ЯКІЙ СТАДІЇ НАХОДИТЬСЯ ТЕПЕР АНГЛІЙСЬКИЙ СТРАЙК.

ЛОНДОН, 10. мая. Одні твердять, що страйк перейшов вже свої вершини і свій революційний розмах. Чим далі тим більше буде остигати запал і більше робітників буде вертати до праці.

З кождим днем зголошується більше число добровольців і рух стає правильнійшим.

Знова лорд Біркенгед заявив в палаті послів, що страйк щойно сего тижня дійде до своєї висоти та що треба буде ще перебути богато злого, заки прийде до доброго.

Священство проповідує поворот до праці і закінчення страйку. Є одначе й богато священників соціялістів, які взивають робітників до дальшої боротьби.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

ЛОНДОН, 10. мая. Рух на зелізницях збільшився до 4,000 тренів денно. Разом з тим зросли й зелізничі катастрофи.

В Едінбург наїхав особовий поїзд на тягаровий. Трох пасажирів забито, а богато зістало покалічених.

В катастрофі в Кембрідж забито одну особу, а кілька ранено.

В катастрофі під Нюкестл не було випадку смерти, але зате богато осіб віднесло тяжкі рани.

Всі ті поїзди вели самі добровольці.

ВЖЕ ВІДБУЛИ ПРАЩАЛЬНУ ГОСТИНУ ПЕРЕД ВІДІЗДОМ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

КІНГС БЕЙ, 11. мая. — По відбутій пращальній вечері, яку уладив капітан Амундсен для залоги, мав відїхати Норге сегодня о 1-ій год. рано в дорогу через північний бігун до Аляски, або Сибірі.

Подорож треба було одначе відложити, бо віяв неприхожий вітер.

Поживи забирають з собою на два місяці. Рівнож деякі забобонні річи, а навіть песиків — як запоруку на щасливу дорогу.

Норге так побудований, що навіть на случай, колиб стали всі три машини, він може вдержатися в воздусі цілий місяць, коли викинути з него весь баляст.

ЩО БАЧИВ БИРД НА ПІВНІЧНІМ БІГУНІ.

КІНГС БЕЙ, 9. мая. — На північ від амстердамського острова не видно нічого кромі великої маси ледяних гір. Не видно ніяких живих сотворінь, ні птахів, ні білих медведів, ні фоків, ні слідів по них.

Бирд не кинув американського прапора на бігуні, бо забув за те, бо мусів обсервувати і журитися браком бензини.

Бирд каже, що завважав на бігуні богато місць, на які можна би злетіти з аеропляном і осісти. Привіз з собою навіть деякі фотографії з таких місць.

ЯК ВИТАЛИ БИРДА ПО ПОВОРОТІ.

КІНГС БЕЙ, 9. мая. — Капітан Амундсен і ціла залога були при вечері і кінчили їсти суп, коли хтось крикнув: „Бирд вертає". Всі повітали його поворот. Амундсен поцілувався з Бирдом і зложив йому найсердечнійші гратуляції.

ІТАЛІЯ ПОДИВЛЯЄ БИРДА, АЛЕ ЗАДЕРЖУЄ РЕЗЕРВУ.

РИМ, 10. мая. — Ціла італійська преса повна подиву для лету Бирда, коли він дійсно був на північнім бігуні та зумів це науково доказати.

Його лет цілком не зменьшує вартости лету Норге.

ХОЧУТЬ ДАТИ НІМЕЧЧИНІ СТАЛЕ МІСЦЕ В РАДІ ЛІГИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 10. мая. — На засіданню спеціяльної комісії для реконструкції Ради Ліги Націй домагалися заступники Еспанії і Хін побільшення сталих місць в Раді.

З дискусії виходило, що більшість комісії противна побільшенню місць, а заявляється за тим, щоби допустити до Ради тільки одну Німеччину.

Число нестаних місць мало би бути збільшене в тій самій мірі, що й сталих.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 8.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЖИВА ІДЕЯ В КРАЮ А У НАС

З нагоди Великодної Писанки оголосила Рідна Школа виказ з Коляди. Цей виказ затитулований „Жива ідея".

Коляда на Рідну Школу була в краю доказом живучости одної великої ідеї, а саме дальшої боротьби за цілковите національне визволення. Коляда дала доказ того, що старий край мимо всіх нещасть заховав в собі ту ідею, яка не тільки що не слабне, а навпаки мимо нашого невідрадного положення зростає в силу.

Ця обставина каже Рідній Школі вірити, що вона поконає всі свої перепони. Вона вірить, що й великодна писанка принесе її дальшу поміч і то таку, якої вона потребує до продовження своєї діяльности.

А що й ми збирали Коляду, а до того збираємо рівнож ще й писанку, то цікаво було би нам знати, як та справа представляється в нас. Бо в краю так:

В минулім році зложило коляду 1126 громад, сього року 1740, себто о 614 більше від попереднього. А мова тут тільки про коляду на Рідну Школу.

Минулого року зібрано з коляди на загал 49,252 зол., а в тім році 67,727 зол. Богаті подільські повіти дали меньше, як бідні, що означає, що жертвенність не так залежить від фінансових обставин як від свідомости жертвуючих.

Спеціяльну жертву, того рода, що її ще в нас не було, зложив о. Йосиф Козуб, що переслав Рідній Школі 173.41 зол. з цілий свій дохід, що його заробив, коли ходив з свяченою водою.

Одно можна ствердити з того звіту, що Коляда на Рідну Школу з року на рік зростає. Наше село складає чимраз більші жертви, мимо того, що чим далі тим більша біда в селі. Видно, що мимо повоєнної деморалізації, лихоліття і нашої гризні, всетаки є в нас жива ідея, якою може край гордитися.

Не можемо сказати, щоби в Америці не було живої ідеї. Є вона. Тільки на жаль вона в нас маліє, а не зростає. У нас не прибувають свіжі громади і не зростає цифра жертвенности. Це є той сумний факт, який не тільки треба ствердити, але який треба направити.

Писанка на Рідну Школу, інвалідів і політичних вязнів дає нам гарну нагоду до поправи. Покажім, що й в нас жива ідея зростає.

ОСТОРОГА ПЕРЕД РАБУНКАМИ В ПОЛЬЩІ

Свобода передрукувала вчора з перемиської газети Українського Голосу новинку про рабункові напади в Польщі. Український Голос звертається з тої нагоди зі загальною осторогою до українських імігрантів, які вертають з Америки до старого краю. Подібних нападів в останніх часах мало бути більше, і всі вони роблять враження, що мається тут до діла зі зорганізованою шайкою або системою.

З огляду на те українські імігранти, які вертають до старого краю, повинні робити все, що лежить у їх силах, щоби не впасти в лапи подібних розбійників. Найкраще зарадити сьому в сей спосіб, щоби не їздити одинцем, але в товаристві своїх товаришів або знакомих. Коли з Америки приходиться їхати одинцем, то добре би було, як радить Український Голос, попросити когось з старого краю підїхати до порту та їхати для товариства. Як слушно каже ся газета, краще стратити хочби й сотку долярів на таке товариство, як стратити всі гроші та ще й може життє.

Кромі сього вартаби теж забезпечитися перед втратою свого доробку в сей спосіб, що не везеться при собі готівки, але в чеках якогось банку або експресової компанії. Такі чеки добрі тим, що виміняти на готівку може їх лишень їх правний властитель за своїм підписом, та що навіть на случай, якби вони були вкрадені, то гроші не пропадуть для властителя, коли він повідомить банк чи експресову компанію про крадіж. Природна річ, такі чеки дещо коштують, але сей кошт оплачується, бо він забезпечує посідача перед утратою всего гроша.

ПРОПУЩЕНИЙ АРГУМЕНТ

Наконець, в тиждень по скінченню переслухання в сенаті над прогибіцією піднесено проти прогибіції справді найважніший аргумент. Противники прогибіції саме в спеціяльній прозьбі до комітету сенату, що він прогибіційне слідство, просять отворити назад сі переслухання та покликати як свідків Джана Ракефелера, відомого нафтового короля, суддю Ґері, голову сталевого тресту, і других американських міліонерів, які підчас агітації за прогибіцією давали свої міліони на прогибіційну агітацію.

Аж тепер піднесено питання: Чому всі сі міліонери, які цілою своєю діяльністю показували крайну ворожнечу до робітництва, проявляли таке заціковлення прогибіцією?

Подаючи петицію противники прогибіції кажуть, що великі міліонери Америки тому такі завзяті прихильники прогибіції, бо на їх думку прогибіція якраз таке питання, яке ніколи не може бути розвязане, яке мусить вічно запрятувати уми громадянства, а тим самим не допускати громадянства до розвязування важніших питань громадянської поправи, з яких більшість, очевидно, відноситься до поправи життя робітників. Словом, прогибіцію заведено було в інтересі визиску.

ВІСТИ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ЯК ЖИВЕ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО.

З адміністративного відтінка (Маріянівська сільрада, захарівського району на Одещині, віддаленого 80 верств від Зіновіївська (Єлисаветград) пишуть селяне до радянської преси про своє життя таке:

„Місцевість наша — це забитий куток, де перед війною володіла славетна трійка, зложена в голови колишньої земської Управи, місцевого поміщика і земського начальника, яка володіла понад 6 тис. дес. землі тоді, як 500 селянських господарств мали всього біля 1 тис. дес.

Коли вибухла лютнева революція, забрали селяне у трійці землю і за ню не заплатили, бо на то була й революція. Згодом, коли прийшли окупанти — Австріяки — треба було платити вдвічі. Прийшли Червоні — утворили сільревком, відобрали з процентами. Прийшли денікінці — селяне сказали: Годі! і взялися до економії. Декого забили, де хто втік. Будівлі зруйнували, майно забрали, організували КНС., провели як слід розкуркулення, виконали хутко продрозкладку. При нарізці землі 500 господарств одержали понад 5.000 дес.

Зараз Маріянівці економічно вбираються в силу і політично виросли. По власній ініціятиві відкрили гарну хату-читальню, організували споживче Т-во, що за півтора року вже має більше 3 тис. карб. власного капіталу і кооперувало на 60% населення; цими днями організують с. г. Т-во.

Організація КНС (Комітет Незаможних Селян) здорова, членами нараховує до 300 чол. селян, з середняками ніяких суперечок немає.

Тільки через відсутність земельного фонду кволо працює ТСВД (Товариство селянської взаїмної допомоги).

ДОПОМОГА НАСЕЛЕННЮ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

Всеукраїнська комісія допомоги голодуючому населенню Західньої України при Червоному Хресті звернулася до ВУЦВК-у з проханням допомогти в зборі коштів. Президія ВУЦВК-у вирішила звернутись до населення з закликом зробити пожертви на користь голодуючого населення Західньої України. У відозві буде зазначено, що допомога повинна мати виключно добровільний характер.

ПРИМІНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ЗАЛІЗНИХ ДОРОГАХ.

На залізних дорогах буде в короткому часі проведено ряд заходів що до українізації. Всі назви стацій і другі написи на станціях будуть зроблені на двох мовах — українській і російській. Також на двох мовах будуть зроблені написи на всіх ваґонах, що курсують на території УСРР. Вивіски на ваґонах, що вказують маршрут ваґонів, будуть тільки на українській мові, коли ваґони не виходять поза границі України, і тільки на російській, коли ваґони ідуть поза границі.

Проїздні білети, пляцкарти і т. и. будуть напечатані на українській і російській мовах, а коли кінцева станція находиться поза границями України, то білети будуть печатані тільки на російській мові.

На двох мовах повинні бути напечатані також баґажні посвідчення, акти о безбілетнім проїзді і т. д.

Обмін телеґрамами поміж станціями УСРР повинен бути на українській і російській мовах.

720 КІНОФІКОВАНИХ СІЛ.

У кінофікації українського села досягнуто чималих успіхів.

Закуплено у Франції 600 апаратів, які будуть поставлені поселах; із них уже приставлено 200, решту приставляють.

Число кінофікованих сел досягне в травні 720. Пересічно в кожній окрузі буде кінофіковано 10—15 сіл. Визначено особливо пільгову платню за картини.

ПІДГОТОВКА МОЛОДОЇ ПРОФЕСУРИ.

Президія Головнауки завтердила пятирічний плян підготовки молодої професури у всіх галузях наукової праці. Орієнтовочно намічено цифри поповнення аспірантами науково-дослідних катедр і інститутів та можливий щорічний випуск молодих учених. За 5 років має бути підготовано на Україні 1.304 вчених, що цілком забезпечить наукові установи України професорами й дослідниками.

ЗРІСТ КУЛЬТОСВІТНИХ УСТАНОВ НА СЕЛІ.

За два роки число культурно-освітних одиниць на селі з 3.155 зросло до 9.600. Є 2.700 сельбудинків, 6.888 хат-читалень, помітно змінили бібліотеки. Саме тільки центральне управління сельбудинками послало на село по-над 700.000 книжок. Пересічно кожний сельбудинок має 625 книжок. Робітничих клюбів на Україні є 870; вони охоплюють 20% робітників.

ІНТЕРЕСНА ЗНАХІДКА.

Досліджуючи кусрно-гончарську промисловість на Поділлі, працівник київського сільсько-господарського музею, Александрович найшов інтересні матеріяли, що відносять до часів кріпацького права. Матеріяли складаються із записок зроблених зі 108-літним кустарем Андрієм Гончарем, бувшим свого часу кріпаком.

Александрович дістав від старика деякі орудя, що служили до биття кріпаків, як диби, кунь, кусак, і т. д.

ЦІННА КОЛЕКЦІЯ.

У проживаючого в Ленінграді громадянина Потоцького зберігається дуже цінна колекція ріжних предметів штуки і культури; більша часть з них унагляднює побут і культуру України 17—18 віку. Президія Укрголовнауки вирішила придбати ту колекцію для одного з українських музеїв.

КОНКУРС НА МУЗИЧНІ ТВОРИ.

Вищий музичний комітет розробляє матеріяли для конкурсу на музичні твори з нагоди 10-ох роковин Жовтневої Революції та на оригінальні українські опери й лібрето, щоб створити репертуар для української опери.

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ РОСКОПКИ.

Переведені в районі В. Салтово роскопки виявили низку підземних погребальних ґалерій, що як зазначують археольоґи, відносяться до VII—IX віку. Підчас роскопок знайдено цілу низку предметів домашнього вжитку, що залишились з IX-го віку, від напів-кочового, напів-осілого племені. Салтівські погребальні катакомби тягнуться на кілька верств. В цих катакомбах є камяні труни, де лежать скелети, оздоблені здебільшого бронзовими виробами. Нині в районі В. Салтова почалася велика дослідча робота для точніщого і певніщого вивчення характеру культури того племені, що колись жило в цьому районі.

УКРАЇНІЗАЦІЯ АРМІЇ.

На 3-ій партконференції військових специялістів Харківщини нарком Затонський, що виступав з доповіддю, між иншим так висловився про українізацію Червоної Армії: „на Україні ¾ армії складають Українці, а тому треба рішуче провадити українізацію компопітскладу. Зараз дві дивізії українізовано поністю. Будемо українізувати ще дві дивізії. В цьому відношенні нам треба знати, що в армії не міндальничають, не умовляють".

ПЯТИРІЧНИЙ ПЛЯН УКРАЇНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ

Президія ВРНГ заслухала доклад інж. Лібермана про контрольні цифри розвитку української промисловости на найближче пятиріччя. Докладчик, встановляючи динаміку розвитку основних галузей української промисловости, зазначив, що основний капітал її протягом найближчого пятиріччя збільшиться з 1.357 міл. карб. минулого року до 2.355 міл. карб. в 1930 році. Протягом пятиріччя необхідно витратити на капітальні роботи біля 1.6 млрд. карб.

Поруч з розвитком і поширенням основного капіталу збільшиться валова продукція з 1.409 міл. карб. 25—26 році до 3.113 міл. карб. у 1930 році. Пляном передбачається поступове зменшення собівартости продукції.

Абсолютний прибуток по всій українській промисловості виросте з 52 міл. карб. минулого року до 183 міл. карб. в кінці пятиріччя.

Одночасно збільшуватиметься кількість робітників, зайнятих на промислових підприємствах, а також продуктивність праці і зароблена плата.

Президія доручила більш деталізувати контрольні цифри.

ШОВКІВНИЦТВО НА КИЇВЩИНІ.

В де-яких районах Київщини селянство почало розводити шовківницю й вирощувати на них шовковничу черву. Цього року селяне одержали кілька сот пудів коконів. Нині через Сільгосмузей московський трест „Тутшовк" згодився закупити в селян ці кокони в необмеженій кількості.

ПОКЛАДИ ВОГНЕТРЕВАЛОЇ БІЛОЇ ГЛИНИ.

В окрузі Винниці знайдено великі поклади вогнетревалої білої глини. У звязку з цим відділ місцевої промисловости постановив організувати виробництво вогнетревалої цегли. Навесні працюватимуть 6 цегелень, що дадуть 21 міліон штук цеглин на рік.

ПЕРЕД ВЕСНЯНИМ ЗАСІВОМ.

Перспективи весняної засівної кампанії на Україні гарні. У звязку з тим, що кліматичні умовини під озимий засів були несприяючі, засіяно під озимину площі на 200 тис. десятин менше, чим пляновано. Тому підчас тої весняної кампанії повинно бути засіяно на 200 тис. дес. більше чим попередньої весни. Всього цеї весни повинно бути засіяно 11 міл. десятин. В наслідок гарного минувшого урожаю зерном для посіву селянство обезпечене. Ті райони, що потерпіли від недороду, дістають від наркомзему 688.000 пудів зерна. Якість посівного матеріялу гарна. Скількість очищуючих зерно пунктів позволяє пропустити до 80% загальної кількости засівного матеріялу. Крім цего Укрсовхозтрест, Сахаротрест і т-во для розводження насіння мають в своїм розпоряджені більш чим 3 міл. пудів улучшеного засівного матеріялу. Гірше стоїть справа з тягловою силою. На одну тяглову одиницю приходиться на Україні около 2.6 дес. Тому що робучий скот розділений по Україні дуже нерівномірно, є на Україні багато господарств без коней. Укрсельбанк асиґнував на наем робочого скота селянству 2 міл. карб. кредиту. Мертвим інвентарем селянські господарства майже обезпечені на 100%. Дані з місць говорять, що плянується побільшити засівну площу під яру пшеницю, ячмінь і овес, — скоротити засів менш рентабельних культур, особливо кукурудзи, яку тяжко було попереднього року збути, і цукрового буряка, тому ціни були на нього низші, чим на зерно. Очікується також побільшення засівної площі під виноградні культури, культури хмелю, льну, махорки, конопель і т. д.

УКРАЇНСЬКА ОСВІТА НА КУБАНІ.

У Краснодарі відкриваються курси на 100 чоловіка для перепідготування вчителів українських шкіл і курси на 80 чоловіка для підготування робітників для українських хат-читалень.

УКРАЇНОЗНАВЧІ ЛЕКЦІЇ ПО РАДІО.

В літку ц. р. підвідділ лікнепу НКО намічає орґанізувати реґулярну передачу по радіо лекцій по українознавству. Видатні педаґоґи України дали згоду давати матеріяли на теми з економіки, культури і історії України.

УКРАЇНСЬКА ОПЕРА В ОДЕСІ.

Призначене на 28. березня відкриття реставрованого одеського оперного театру ім. Луначарського відкладено. Театр офіціяльно буде відкрито в осени українською оперою. Протягом весняного і літнього сезонів помешкання театру використано буде для окремих концертів на вечорів.

ЗАПРОШЕННЯ ТЕАТРУ ІМ. ФРАНКА ДО ПАРИЖУ.

Завхудчастиною театру ім. Франка Г. Юра одержав від дирекції паризького театру „Шамп Еліссе" запрошення приїхати з театром ім. Франка на гастролі в серпні. Дирекція зобовязується покрити всі видатки на вистави й по групі. В цій справі розпочато переговори.

5-ТИ РІЧНИЙ ЮВИЛЕЙ КАПЕЛІ „ДУМКА".

У звязку з наступним ювилеєм відомої на Україні та за її межами Державної Капелі „Думки", Президія Окружного комітету незаможних селян, беручи до уваги велику художньо-культурну роботу, що її проводить „Думка" серед широких селянських мас, порушила питання про надання керовникові капелі Городовенкові знання заслуженого артиста Республіки.

Городовенко по походженню селянин, член комнезаму.

Л. КУРБАС — ЧЛЕНОМ КИЇВСЬКОЇ МІСЬРАДИ.

На виборах до київської Місьради від артистів пройшов в члени Місьради керовник „Березіля", народний артист Л. Курбас.

ХУДОЖНЯ ВИСТАВКА.

Колегія народнього комісаріяту освіти остаточно вирішила улаштувати в Харкові першу всеукраїнську художню виставку з метою продемонструвати українські радянські художні досягнення за час революції. З музеїв Харкова, Києва і Одеси на виставці буде біля 2.000 експонатів. Під виставку одводиться помешкання Соціяльного Музею. Для публики виставку буде відкрито протягом двох місяців.

НАШІ „РУССКІ".

Табор „русскихъ" в Польщі розпадаються на дві головні ґрупи. До першої належать сторонники теперішнього польського комісаря Нар. Дому Льва Черкавського. Ця ґрупа є — як вульґарно говориться — крайно угодова. Кажемо вульґарно, бо — очевидно — вона не має нічого спільного навіть з угодою. Є це просто ґрупа служак польської влади, яка стоїть на тому самому рівні, що ґрупа д-ра С. Даниловича. Сторонники Л. Черкавського збіраються недалекому часі приступити до видання „русскаго" щоденника, де ясніще освітять своє обличча. Ґрупа Черкавського спирається на стан посідання в Нар. Домі і Ставропигії.

Друга ґрупа „русских" — це „Русское Народное Обединеніе" пос. Серебреннікова. Вона намагається вдавати нешкідливу опозицію Його Величества. „Русское Нар. Обединеніе" складається з російської еміграції, нечисленних „русских" (б. чиновників і поміщиків) на північно-західних землях та з галицьких „русских" Дудикевичівського покрою під проводом урядовця „Общ. ім. Качковського" п. Мальця, який в своїм часі брав участь в „русскім" освітнім зїзді у Варшаві. Та поширення „Русск. Нар. Обединенія" в Галичині стрічає не зовсім виразну прихильність польської влади, що в трохи ніякове станоще ставить його ініціяторів. Польська влада, за якої згодою й апробатою покликано до життя „Русск. Нар. Обедененіе", пояснює його ініціяторам, що вони не мають чого шукати в Галичині. Мовляв в Галичині є окрема порода „starorusinów", які зовсім не підходять до „русскихъ" на Волині, Поліссі, Виленщині й Варшаві. Тому краще дати спокій і лишити тут вільну руку Черкавським і Заяцям. Чи пос. Серебренніков, який голосить, що „русское нац. меншинство" є найкраще зорганізоване в Галичині, послухає цеї дружньої поради польських урядових чинників, чи ні, — не будемо в це входити.

Органом „Русск. Нар. Обединенія" є варшавське „За Свободу", а до неї в останніх часах акомодується і львівський „Рускій Голосъ", що спершу був органом Лісковацького, а тепер вдарив в „опозиційний" тон.

Д-р М. Глушкевич, який хоч брав участь в конференціях з пос. Серебренніковим, не належить до жадного з тих угрупувань, стоїть осторонь них, віддаючись праці в „Общ. Качковського".

Обовязком нашого громадянства звернути увагу на цю метушню „русскаго" табору, не перецінювати його сили, але протиставитися там, де заходила б до цього потреба.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 34, повідомляє всіх своїх членів і членкинь місцевих і позамісцевих, що місячний мітінґ відбудеться дня 16. мая, в неділю, о годині 2-ій пополудни в гали церковній на Charleston Ave., East 21st St. Обовязком кождого члена явитися на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Всі члени повинні прибути на означений час і заплатити свої свої належитости. Незаплативші члени будуть виключені, а за один місяць будуть суспендовані, після ухвали минувшого мітінґу. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1.00. — Теодор Тузінський, предс.; Іван Ґіль, кас.; Іван Чмирід, фін. секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що мітінґ має відбутися дня 16. мая точно о год. 2.30 попол., під ч. 3575 Cecelia ул. в члена Зьонкевича. Кождий член має явитись. Передана вкладка не буде принята. Є важні справи до полагодження, котрі мусять всі члени рішати. — Б. Униськo, предс.; М. Корнова, кас.; И. Розщіпка, секр.

ІСТ ЛОНКЛАЙОС, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 308, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеся, 14. мая о годині 7-ій вечер. Проситься всіх членів явитись на мітінґу, бо є важна справа що до балю дня 16. мая. — М. Хома, предс.; С. Коробій, кас.; Федор Данько, секр.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінґ мав бути 9-го мая але не був, бо звичайний мітінґ припадає за тиждень, то є 16. мая. Тому проситься всіх членів прибути на той мітінґ бо є важна справа до полагодження, а іменно справа Сиротинця. Мітінґ відбудесь в гали церковній, 526 W. Rayen Ave., зараз по Службі Божій. — Ф. Нановський, предс.; В. Терлецький, кас.; Іван Кравець, секр.

САВТ БЕТЛЕГЕМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє всіх своїх членів місцевих, що мітінґ відбудеся дня 16. мая 1926 р. о годині 1-ій пополудни, в гали українській при третій і Карбон улици. Позаяк є дуже важні справи до полагодження проситься всіх членів явитись. Члени, котрі не заплатять своїх кар, будуть суспендовані. Кождий член мусить платити за свої діти на час. — Василь Підгайний, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК ПОВСТАЮТЬ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА...

Япан відіграє в Азії подібну ролю, як теперішня Франція в Европі. Там, на далекому Сході, відбулася подія, героєви якої присвячені отсі стрічки. Подія є характеристична й повчаюча також для української суспільности.

Рівно перед 15-цяти роками Японці виконали в Порт Артурі смертельний засуд над кореанським борцем за волю Чунґфенґом. Ся подія викликала величезне враження в цілій Азії, бо Чунґфенґ з гарячої любови до своєї поневоленої вітчини застрілив на залізничому двірці в Харбіні японського президента міністрів маркіза Іто. В очах Кореанців Іто був найстрашнійшим ворогом їх країни. Він хотів загарбати під японську кормигу не тільки Корею, але також Манджурію. Все, що було досі святе для 20-ти міліонового кореанського народу, Японці знищили: незалежність країни, господарське життя, права, фіскальну й військову суверенність. Саме тому кождий Кореанець з цілої душі ненавидить Японців.

І ось 18 молодих, образованих Кореанців зложило присягу не спочити доти, доки не згине найбільший ворог кореанської незалежности Іто. Між ними був також Чунґфенґ. На знак присяги він, так само як і його товариші, відкусив собі верхний кусень передостаннього пальця правої руки, пливучою з пальця кровю намалював на білій хусточці національну хоругов, а під нею написав: „Нехай живе Кореа!" Дальше зложив обіт так довго не сміятися й не пити, доки Кореа не буде знова незалежною. Від того дня 18 молодих Кореанців шукало нагоди стрінути Іта і вбити його.

Між тим наслідком японського утиску положення Кореї ставало з дня на день гірше. І ось появилася 1910 року в часописах вістка, що маркіз Іто приїздить до Харбіна. Туди спішить Чунґфенґ. Російський залізничий дворець величаво удекоровано. О 10 год. рано заїхав спеціяльний поїзд на дворець. Густий кордон поліції й війська муром відділив цікаву юрбу від двірця. Чунґфенґ стояв з бровнінґом в кишени позаду військового кордону і в розпуці бачив неможливість виконати свій намір. З поїзду висів Іто й сердечно привитався з російським міністром. Чунґфенґ побачив здалека усміхнене з вдоволення лице гнобителя Кореї. Заграла військова музика витальний марш, запестріли до сонця парадні одяги почетної сотні, а на грудях державників заблестіли до сонця золоті ордери. Молодому Чунґфенґови вдарила кров до голови. Він не втерпів і, користаючи з моменту, в якому очі всіх спочивали на державних достойниках, прорвав військовий кордон, підбіг на середину площі, укляк на коліно, точно вимірів і з віддалі сімох метрів стрілив японському премієрови просто в серце. Музика уриває акорд врочистої мельодії, піднятї в гору кріси почетної сотні опускаються в діл, а юрба розбігається на всі сторони.

Спокійно і з усмішкою на устах передав атентатчик свою зброю поліціянтови, що стояв найблизше нього, перехрестився як добрий католик і з повних грудей кликнув: „Нехай живе Кореа!" Після того, без найменшого спротиву, дав себе Чунґфенґ відвезти до тюрми. Він був уповні свідомий того, що за свій вчинок прийдеться йому вмерти. Та він все радо був готовий жертвувати своїм життям для вітчини. Бадьорий настрій не покинув його ні на хвилину. В тюрмі написав Чунґфенґ багато віршів і тритомовий твір про „Шлях до справдішнього мира".

Він поставив домагання, щоб оборонцем в його процесі був земляк. Не дозволено. Оборону віддано одному японському адвокатови. Бажаючи допомогти свому клієнтови, сей адвокат намовляв Чунґфенґа, щоб він зложив заяву, що при виконанню атентату втратив був память. Чунґфенґ згірдливо плюнув адвокатови в лице. Після довгої розправи суд вирішив: смерть. Сміючись запитав Чунґфенґ, пощо трибунал так довго радив, коли вирок порішений був давно?

Ні одної хвилини не почував Чунґфенґ якого-небудь ляку. Він був надмірно щасливий, що атентат удався. Їв і пив з апетитом. Важено його після вироку, й перед екзекуцією — він прибрав в тім часі три фунти.

В день екзекуції він убрався в національний одяг, ушитий руками матери й улюбленої дружини, клякнув перед шибеницею і довго та щиро молився. Після того крикнув: „Нехай живе Кореа!", самий наложив на шию стричок і приказав катови: „тягни тепер в гору!" Се сталося у Велику Пятницю 1910 року в Порт Артурі. Так згинув Кореанець Чунґфенґ, що є немовби новим святим Азії.

Сімя Чунґфенґа хотіла перевести тіло на рідну землю. Перед брамою тюрми чекало двох братів з домовиною цілий день, аж їх прогнано. Японський уряд заборонив видати тіло героя. Японці знали, чому. Бо ціла Кореа зібралася здовж залізничого шляху, яким мав їхати поїзд з тлінними останками земляка. Се не бувби похоронний, а тріюмфальний похід, величавий і славний. В руках зібраних мас народу були хоруговки, що мали похилитися на останній поздоров героєви. „Обережні" Японці не дали нагоди, щоб відбулася величава маніфестація народнього духа.

Правда, Япан загарбав цілковито Корею після смерти маркіза-Іта, одначе Манджурія лишилася китайською. Тому Манджурійці моляться до Чунґфенґа як до свого спасителя й визволителя й вибудували в його честь дуже багато святинь, в яких моляться за нього. І вони і Кореанці величають його своїм героєм і святим, символом найкращого вислову любови до Батьківщини.

В. Будзиновський,
свобідно за Ґерстенером.

РАДНИК ЖЕНИТЬСЯ.

(13)

— Сидячи тут, ви ніколи за муж не вийдете. Тут пустиня. Хто вас тут знайде?

Вона якось сумно глянула на радника і по хвилі, зітхнувши, відповіла:

— То не для мене.

Відвернула від него лице, щоби не побачив, що на її рісниці зависла слеза. Але радник побачив ту слезу. Сей сум на лици, сі, з такою резиґнацією висказані слова і та слеза так вразили радника, що він рушився, щоби до неї прискочити, обіймити, пригорнути до себе і поцілувати... бодай по батьківськи, в чоло. Але між ними був стіл! Вона цілком відвернулася і відійшла. Саме тоді вернув реставратор з якоюсь книжкою в руці, поклав ту книжку перед радником і промовив:

— Ви, пане, будете у мене ночувати, отже впишіться в мельдункову книжку.

Радник не мав охоти виявляти, хто він, отже зразу гадав вписати будь-яке прізвище. Але зараз нагадав, — що як би викрилося, то його за перестуство з параґрафу 320е, могли би скарати арештом від трох діб до місяця. Отже він вписав правду: „Роман Макогонський, радник суду в ***".

— Я вже пішовби спати, — промовив.

Реставратор взяв свічку і повів радника на кінець коритаря. Ввів до малої чистої кімнатки, де вже були валізка радника, його парасоля і палиця. Поставив свічку на столі, сказав добраніч і вийшов. Ліжко було вигідне, постіль чиста. Радник роздягнувся, згасив свічку і вліз під накривало. Сон його не брався, бо передумував пригоди цілого дня.

— Як би поштар про пістолю доніс до староства, то староство покарало би мене, бо я не маю дозволу носити збрую. Я провинився проти параґрафу 36 цісарського патенту з 24. жовтня 1852, число 223 дневника державних законів. Староста міг би дати мені 5 до 15 ґульденів кари, або до трох діб арешту. Через те, що я стрілив у ляндарі переповненій людьми, староста міг би добачити обтяжаючу обставину і віддав би справу до суду. Суд міг би мені вліпити, дещо до триста ґульденів або й три місяці арешту! Але гадаю, що поштар заробив на постріленій шкірі оббиття і доносу не зробить... Щасте, що я втік від тої дами. Бог знає, до чого було би прийшло, як би вона була затягла мене до свого мешкання. Нехай би її муж приловив нас, або провідав... Параґраф 502 закона карного. Арешт від одного, до шести місяців. До того ще скандал в ґазеті!

Довго радник обертався з боку на бік, думаючи про ті параґрафи. Аж по добрій годині параґрафи відчепилися його. За те виринув баран.

— Чи він нирок не відбив мені, або не нарушив печінки? Печінка справді неначеби трохи боліла.

Баран скоро вступився, печінка перестала морочити його. За те сон стала відганяти від него ще гірша морока. Виринула донька реставратора. Мінилася. Раз була така, якою її бачив при обіді; раз така, якій призирався крізь шкла біноклів. По хвили бачив її, як паде повалена ударом його голови в живіт. Нарешті... той мелянхолійний сум на її лици, та слеза на рісници... Обернувся на другий бік і думав:

— Вона донька залізничого урядника... Значить вона з доброго, інтеліґентного дому. Сама образована, бо учителька. Роботяща. Кокетка не є, поводиться дуже чемно і тактовно. Лице гарне. Будова клясично гарна. Всьо, як не можна бажати собі ліпше. Зійди зі свічкою цілий світ, то ліпшої не знайдеш!

Годинник в кімнаті реставратора вибив дванацяту. Радник знов обернувся і далі думав.

— Коби знати, чому така ще не віддалася! Що значить сум, ся слеза і ті її слова, що таке не для неї? Хиба, що то якась безнадійна любов. Може любить якого жонатого? Треба би доконче розкусити її. Як би так продовжити знакомство, богато балакати з нею, то можеб видобув з неї. Вже й зачала, кажучи, що то не для неї. Треба би тут лишитися ще яку днину, дві. Щоби не дивувалися, скажу їм, що я на відпустці і їду купатися на сонце. Бо таке лікар заординував мені. Тут добрий воздух, добра й не дорога кухня, догідне місце на сонішну купіль. Зрозуміють, що сидіти тут, для мене ліпший інтерес як товчися кудись далеко в гори. Може з того що вийде. Може справді далі не поїду; але відси верну до *** з жінкою.

Додумавшися до того, радник почув потребу сну. Очи зачали клеїтися. Саме тоді годинник вибив першу. Коли радник вже зробив лад зі своїми думками і коли вже знав, що йому завтра діяти, вступилися всі примари. Його дух став розпливатися у всесвіті, він засипляв. Але... радникови, відколи виїхав на ту відпустку, все вітер в очи віяв. Отже й тепер він підвів раптом голову, бо почув якийсь шелест. Неначе під ліжком. Шелестіла солома, чи щось таке. На хвилю затихло і знов зашелестіло.

— То хиба миші, — подумав і гепнув головою в подушку.

Вже знов тратив свідомість, бо знов засипляв, коли під ліжком щось легонько заскімліло. Радник знов підвів голову і став наслухувати.

— Що се могло бути? — думав. — То не миші. Миші пищать. Хиба може щурі? Ґарний нічліг буде, як по кімнаті стануть товчися щурі... О! Знов скімлить. Треба викинути, бо інакше не всну.

Радник вискочив з ліжка і став під ліжком шукати рукою. По хвили витягнув малого песика. Підвівся постогнуючи, бо йому видалося, що печінка заболіла його. Приступив до дверий і став рукою шукати клямки. Ані руш знайти! Очивидно, бо радник водив рукою по тім боці дверий, по котрім були завіси. Пес, котрого в другій руці держав за шкіру, зачав з болю скавуліти. Нарешті радник догадався, що клямка по лівій стороні. Справді знайшов її. Відчинив двері, відхилив, песика поставив за двері і зачинив їх назад. Держачися за те місце, де печінка, вернув до ліжка. Обережно, щоби печінки не стрясти, всунувся назад під покривало.

— Нарешті тепер вже буду міг вснути!

Ще троха думав про свою печінку, наслухував, чи не болить. Болю вже не чув, отже успокоєний, став знов дрімати. Нараз, під ліжком знов заскімліло.

— А то що?! — спитав сам себе голосно, схопившися. — Мабуть, заки я встиг приперти двері, та бестія назад всунулася в кімнату. Темно, отже я не бачив.

Радник ще раз виліз з ліжка і рукою під ліжко. Вхопив собачку так безсердечно, що вона заскавуліла. Могла тим розбудити цілий готель. Але радникови було байдуже. Коли не спить він, то може не спати і цілий готель. Хоч би й його Венус! Двері відчинив трошка, лише тільки, щоби пропхати собаку і шпурнув нею далеко від себе. Собачка знов заскавуліла, але далеко від него. Він скоро припер двері і назад в ліжко.

— Тепер чейже буде кінець моїм тортурам... Господи! Чи всі, що поженилися, також переходили, шукаючи жінки, таке як я?

По хвили під ліжком знов заскімліло.

— Тепер, хиба таки другий, або й третий нумер, бо тамтой рішучо не вернув назад, — радник сказав, вискакуючи з ліжка третий раз. Витягнув песика, викинув за двері і ляг назад.

— Нівроку, добрий готель!— воркотів. — Добрий на сон, добрий на печінку. Щоби я скавився, повинен би під ліжком заскімліти ще один. Се був би третий, або й четвертий.

Під ліжком заскімліло.

— Христе, Боже! Змилосердися наді мною!

Радник встав, собаку викинув, але до ліжка назад не вертав.

— Тут хиба мусить бути сука зі щенятами. Треба винайти і викинути її з рештою. Мене тільки се дивує, що сука не вхопила мене зубами за руку, коли я хапав її діти. Ще лиш того мені треба!

Радник вже боявся пхати руку під ліжко. Помацки знайшов кут, в котрім стояла його парасоля. Взяв парасолю, вернув до ліжка, і навколішках став парасолею шукати під ліжком. Не знайшов нічого. Думав, що сука може сидить в якім куті кімнати. Хотів засвітити свічку, але перетрусивши всі кишені свого одягу, не знайшов сірників. Тепер пригадав собі, що сірники лишив на столі в реставрації. Мусів кімнату перетрушувати помацки. Вислід був тільки такий, що двічи дуцнув головою в щось тверде. Раз в шафу, раз мабуть в клямку дверей. Суки, ні щенят не знайшов. Вертав до ліжка і аж зойкнув, так вдарився в коліно. Нарешті, задиханий, сів на ліжку.

— Чотири! Самі щенята... Де сидить стара і чи також покажеться? Чотири собаки. Коби були бодай всі нараз зголосилися, то я був би мав за собою іку годину сну. І се завдячую лікареви, мому приятелеви. Коби я його тут мав! Нехай би він покушав троха того добра. Я ще готов перестудити мою печінку...

Радник пірнув під покривало і... схопився, неначе вжалений. Під ліжком знов заскімліло. Йому волося наїжилося, піт виступив на цілім тілі, бо у него виринула гадка, що то може збитки якоїсь нечистої сили. Чейже перетрусив цілу кімнату і не знайшов нічого. Скоро поклався, знов скімлить. Подумавши хвилю, доміркувався до того, що тут не може бути нічо надприродного, бож він в руках чув добре, що се таке. Жива собака, тай тілько. Погадав, що шукаючи в темноті, мабуть поминув один кут. Саме в тім куті мабуть сиділо те пяте щеня. Може й зі сукою.

— Нехай буде сука і ще десять щенят з нею! — подумав. — Нехай собі здорові сидять, де сидять. Коби тілько на ліжко не лізли.

(Дальше буде).

Добра рада.

— Як вбити цвях у стіну, щоби не потовкти собі пальця?

— Відповідь: Узяти ручку молотка обома руками.

—o—

Живий годинник.

Славний поет Шерідан, так як і багато його товаришів по званню, жив у вічній боротьбі з податковими поборцями, яких йому насилали його вперті вірителі. Щоби рятуватися перед ними, одного дня не оставало Шередановн нічо иншого, як замкнутися. Податкова служба облягала Шерідана. На три дни вистарчило поетови харчів, що їх мав у спіжарці. Та як скінчився хліб, мусів Шерідан післати служницю до пекаря через улицю. Тую хвилину використали податковці. Ледви двері відхилилися, вони вже втиснулися до кімнати, щоби арештувати довжника. Шерідановн вдалося ще втечи на стрих. Там у темному куті серед старих гратів була й велика скриня з годинниками. Шерідан вліз до скрині й притягнув віко. Податковці вилізли на стрих і пильно перешукали кождий куток. За весь той час Шерідан наслідував чикання годинника, щоби змилити податковців. Податковці хотіли вже забратися, коли нараз Шерідан закашлявся голосно, бо душився від порохів, яких богато було в скрині. „Еге! то той годинник має й грудну клітку!" і витягнули поета. Тепер мусів Шерідан вичикувати години в вежі для довжників, поки не висвободили його відтам приятелі.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про річи цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнєм „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надолюжила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів

БУДОВИ МАЙСТЕРУ.

—o—

Хтось сказав: „сієш діло, збираєш наліг; сієш наліг, збираєш характер; сієш характер, збираєш призначення, судьбу". Однак як мало людий звертає увагу на те, що вони що-дня сіють! Чоловік, що має душу і інтелект, день-денно сіє і мусить сіяти якесь насіння — діла тай то мертві, але такі, в котрих є зародки добрі, хосенні, великі, або зародки зла, упадку. Иншого насіння-діл чоловік не сіє. Щоб не зробив, виходить йому або ближньому на користь, або на згубу.

Хлопець, молодець, мущина, старець, — всі сіють а сіють в плодючу землю, бо між живих людей, котрі бачать то зерно діла, чують бесіду, додумують ся намірів.

„А що вродить?

„Побачите, які будуть жнива."

Дитина оперлася на лоно матери і слухає, що зле говорити про ближнього не можна, не можна ні красти, ні впиватися, ні божитися, ні неправди казати. В її молоденькім серці родиться постанова бути доброю. Вона глядить ясними, невинними очима на матір і шепче: я не буду сего робити, мамо.

Але вийшла дитина між дітвору, між старших, що сіють. І куди не звернеться, бачить не зерно, а кукіль: чує проклони, бачить заслиненого піяка, прислухується, як перуть язиками славу і добре імя сусіда, чи знакомого. Бачить, що все те уходить людям безкарно; що більше, переконується, що брехун, клеветник, ошуст, злодій, має у людий свого рода респект за свою хитрість і дволичність. Противно чує, що добрий чоловік, чесний і правдомовний не має у людий популярности. Поволи в молодій душі кільчаться, сходять зерна буряну, улітають з її душі добрі ангели — наука матері, а на їх місци з часом розростається осет, скроплюваний признанням за „хитрість".

Лише через сівачів злого розсудок і глупота дитини росте в помилки молодости а в злочин старости.

Сказано і в письмі: „хто сіє вітер — збере бурю".

Гладка і вигідна дорога, що веде до злого, вбита і промощувана міліонами ніг голоти, легка, бо йде в долину.

Тяжка та дорога, що веде до доброго, до чесного, бо йде в гору; не втоптана, бо йдуть нею лише вибрані неустрашимі, правдолюбні одиниці-люди.

Сій блуд і йди за блудами других, збереш огірчення, смуток а нерідко заслужену перед законом кару; сій друге—збереш спокій душі і внутрішне вдоволення, мимо того, що сівачі блуду будуть показувати на тебе пальцями як на такого, що не надається до пожиття з ними.

Казали вже старинні люди: оприся злому з самого початку; а коли маєш до кого злість, тоді пімста є найгіршою для тебе нагородою.

Нічого більше не піддержує на світі злочину як „пімста". Оден другому хоче відплатитися за дізнане оскорбленіе і так взаїмно переслідуються людський рід, піддуває між собою ворожнечу і тоді лекше оден з других вмирає, як ні пімстився.

Оден поважний і дуже характерний громадянин оповідає: Будучи ще хлопцем, я йшов зі своїм вуйком попри стареньким шкільний будинок. Вуйко, бачиться, щось собі нагадав, бо усміхнувся. На мій запит каже: Двайцять-пять літ тому я малим школярем на отсім подвірю покарав свого товариша так, як пізнійше в життю не покарав нікого.

— Як се сталося? — спитав я.

— Хлопець, що був старший і сильнійший за мене, за якусь марницю мене вибив. Я подивився йому в очи і сказав: „Я колись з тобою порахуюся!"

За кілька днів я приніс до школи здорового кавуна, а коли ми вийшли на павзу, я виколов кавуна з корчів і почав краяти. Хлопці з криком і вискотом обступили мене довкола і кождий ждав на кусок. Мій „ворог", що кілька днів тому мене збив, стояв оподалеки, бо знав, що для него частки не буде. Я вкраяв добрий кусень, з боку найбільше доспілого і подав йому першому. Коли він вкусив кавуна, кілька грубих сліз покотилося по його лици. Не вдержав. Кинувся мені на шию і хлипаючи промовив: „Славку, ти вже вирівнав зі мною рахунок!" В гурті не найшовся ні оден хлопець, щоби мав сухі очи. І не мав я ліпшого товариша ні в школі ні пізнійше в життю над сего хлопця, якого я так оригінально покарав тоді в школі.

Сій добре зерно, а жниво прийде скоро: його пересівати-муть грядучі покоління у вічність.

Гляди, що сіється у світі фізичнім. З яким стараннєм вибирається зерно під посів. Коли в господаря насіння з вівсюгом, він іде до лучшого господаря, як сам, і купує в него насіння.

Не дивися на злих людий, підлих клеветників, амбітних егоїстів, злодіїв, піяків, обмовників. У них насіння не купуй і даром не бери. З їхнього насіння посієш вітер а збиратимеш бурю. Дивися на людий чесних, відважних і добрих, читай життеписи великих і славних мужів, Українців і чужих, і готовся служити по їх приміру Правді і Добру.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ БРИТЕЙН, КОНН.

Український радіо-концерт.

Хор при української католицькій церкві в Ню Бритейн, Конн., **буде співати в суботу, 22-го с. м., з радіо-стації W. T. I. C. в Гартворд, Конн.**

Концерт зачнеться о годині 9.15 (8.15 зелізничий час) вечір і буде тривати 45 хвиль, себто до 10-ої години (зглядно 9. години),

Перед концертом скаже коротеньку промову ньюбритейнський парох о. Денис Кульмацький про Україну і українську пісню.

Відтак хор відспіває кілька пісень. Три пісні відспіває окремо членкиня хору, талановита солістка (сопран) панна Ена Кравець. Також відспіває кілька пісень спеціально запрошений на сей концерт відомий наш артист-співак з Ню Йорку п. Ігнатій Палажій.

Концерт заповідається дуже гарно, бо хор добре вишколений під умілою кермою п. Угрина (хор складається з 56 членів, 30 женщин і 26 мущин); а також і з огляду на виступ п. Палажія.

Сим першим в наших сторонах радіо-концертом заінтересувались не тільки Українці але й Американці, особливо сі, що мали вже змогу чути українську пісню.

Українці аматори радіо-концертів повинні затямити собі дату нашого концерту і послухати його.

ЗВІТ УКР. ТОВ. ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ У ВІДНІ.

Дня 1. квітня 1926. р. відбулися Шесті Загальні Збори Т-ва Прихильників Освіти у Відні, на яких принято між иншим отсей касовий звіт:

Загальний оборот каси виносив за адміністр. рік 1925/26	4,861.87 шілл.
На це зложилися: приходи	2,299.08 шілл.
Розходи де є вже сальдо з попереднього року	2,562.79 шілл.
Разом	4,861.87 шілл.
В [illegible] з днем 31. марта 1926	119.54 шілл.

На приходи зложилися:

1) Да[illegible]	[illegible] шілл.
2) Зворот підмог і позичок	[illegible].92
3) Прихід з процентів від патронатів і стипендій	18.50

На розходи зложилися:

1) Підмоги	1,525.00 шілл.
2) Позички	240.00 „
3) Зворот особистої позички і даток на таблицю Куліша	160.00 „
4) Адміністрація	637.79 „

Товариство одержало від отсих Хв. Товариств і Вп. Добродіїв-жертводавців:

Патронати:

Тов. Укр. Молоді в Ню Йорку (Клюб Укр. Гор. в Алентавн, Тов. Вільні Козаки міста Львова в Ню Йорку і Тов. „Сокіл" в Клівленд)	40.00 дол.

На загальний фонд вплинуло від:

Укр. акад. Т-ва „Січ", Відень	105.00 шілл.
„Обєднаннє" укр. організацій в Філядельфії	75.00 дол.
п. Андрій Палащук і Тов. в Брукліні	10.00 „
п-ні Анна Зборівська, Орандж, Конн.	5.00 „
Укр. Союз в Бразилії (збірка проф. Карманського)	20.00 „
п-ні Агафія Бундзяк (збірка), Ню Гейвен, Конн.	10.00 „
Ексц. Митрополит Андрій Шептицький	15.00 „
п. Теодор Савула — Відень	90.00 шілл.
п. Теодор Мойса — Відень	20.00 „

Разом 215 шіллінгів австр. і 175 дол. амер.

Майно Товариства:

Готівка	119.54 шілл.
Довжники	57,954.68 „
Движимости	600.00 „
Разом	58,694.22 шілл.

В цім році т. є. 1925/26. укінчили слідуючі товариші студії на віденських Високих Школах:

Бандера Остап, ліс., Городиський Михайло, експ., Йовик Григорій, ліс., Д-р. Кобилянський Бронислав, філ., Кульчицький Дмитро, експ., Ребізан Степан, експ., Стебновський Ярослав, експ., Др. Студинський Юрій, право і Ступарик Іван, експ.

На цих Загальних Зборах вибрано слідуючий Виділ:

Голова: проф. Д-р. С. Дністрянський; І. містоголова: Тришкалюк Олекса, студ. експ.; II. містоголова Макарушка Любомир, абс. права і дер.-знавства; секретар: Стек Степан, канд. мед.; касієр: Чвартацький Гриць, канд. мед.

Видiлові: Муриняк Михайло, канд. мед., Іванусів Ярослав, студ. ліс., Моровик Омелян, студ. філ., Вітошинський Юрій, студ. філ.

Заступники: Гуцуляк Михайло, студ. філ., Лагодинська Ярослава, Рудий Лесь, студ. права.

Виділ Тов. Прихильників Освіти складає Всім Хв. Товариствам і Вп. Добродіям-жертводавцям, які своїми жертвами позволили Т-ву нести поміч студіюючій молоді на терені Австрії, щиру подяку.

Рівночасно просить висше згаданих Вп. Жертводавців як і все українське громадянство не забувати на потребуюче українське студентство в Австрії і слати для його жертви на адресу нашого Т-ва.

За Виділ:

Д-р. Дністрянський, голова;
Степан Стек, секретар.

В РОЗКРИТИХ ТРУНАХ ВОЛОДАРІВ МОСКОВСЬКОЇ ІМПЕРІЇ.

—з—

Часописи займаються книжкою, що вийшла на російській еміграції, а в якій безіменний автор описує, як то большевики відкрили в петропавловській кріпости саркофаги (труни) Катерини Великої і Петра II. Совітська влада вправді заперечила свого часу цю вістку, але автор книжки запевняє, що все подане ним в книжці є згідне в правдою.

Був півсумерк, — пише згаданий автор — коли ми увійшли до понурих підземель, повних святих образів, яких дорогоцінні прикраси давно розкрадено. На землі стояла велика труна цариці Катерини Великої. Кількох робітників почали зараз відбивати віко. Була це дуже важка праця, бо треба було отворити не тільки важку оловяну труну, але й внутрішні деревляні. Остання з тих трун була прикрашена численними плоскорізьбами, а на труні був завішений звиток паперів, звязаних червоною стяжкою.

По кількагодинній, важкій праці знято віко останньої труни, а очам присутних показалася мертва цариця. Тіло Катерини закрите було важкою, золотою тканиною. Цариця була забальсамована, але дуже поверховно, бо тільки на лиці і на руках лишилися останки шкіри. Один з присутних, хотячи переконатися, чи на дні труни немає схованих документів, підніс тіло цариці, тоді присутні побачили білі як сніг ребра Катерини. Волосся цариці заховалося дуже добре, зачесане під брудно-жовтою перукою, що була колись біла. Руки мала цариця схрещені на грудях, а на пальцях мала прегарні перстені з брилянтами. На ногах мала шовкові пантофельки, на шиї — масивний, золотий ланцюх. Перука прикрашена діядемом з перел і брилянтів.

По кількох днях відкрито гріб царя Петра II., якого тіло заховалося багато краще. Цар мав на собі темно-зелений мундур з чорними діямантовими гузиками. На грудях було два ордери і масивний золотий ланцюх. Найцікавійшим предметом в гробівці був портрет Петра I., на якім цар представлений як робітник в карабельних варстатах.

Тому, що в трунах не найдено компромітуючих документів, за якими нібито шукали, труни замкнено, нічого не нарушуючи. Але потім мабуть їх ще раз відкрито і сконфіскована всі вартісні предмети.

(Хвиля).

ЗАВОРУШЕННЯ В ЛЮБЛИНІ.

Голодові заворушення безробітних стають в Польщі вже буденними явищами. Після заворушень у Вроцлавку, Каліші, Стрию, прийшла тепер черга на Люблин.

У вівторок 6. квітня відбулася в Люблині величезна демонстрація безробітних, які в числі до 1000 люда, перейшли вулицями міста і серед протидержавних вигуків спрямували похід в напрямі магістрату. В міжчасі зросла товпа демонстрантів до 6.000 осіб. Супроти ворожого і рішучого становища демонстрантів, густо зібрана поліція не мала відваги шаржувати. Товпа дійшовши до магістрату вислала делегатів до президента міста. Коли ж переговори делегатів не дали ніякого позитивного висліду, безробітні вдерлися до будинку магістрату. Вивязалася сутична поліції з демонстрантами. По обох боках багато ранених.

Вихід з жахливого положення найдено в той спосіб, що обіцяно демонстрантам вдоволити всі домагання безробітних, після чого демонстранти самі уступили з будинку магістрату, заповідаючи однак відновлення демонстрацій на випадок недодержання обіцянок.

В міжчасі скріплено в місті поліцію та стягнено війско, яке пильнує безпеченства державних установ.

Настрій в місті пригноблений.

Другого дня заворушення повторилося. Товпа безробітних виповнила вулицю, при якій находиться уряд посередництва праці. Після того серед протидержавних вигуків рушила під магістрат, звідки розігнав її кордон поліції. Кілька осіб арештовано.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

—o—